

Mala Sova

Lene Mayer - Skumanz / Salvatore Sciascia
Milan Simic (prevod)

Prije mnogo mnogo godina, dok su zivotinje i ljudi jos istim jezikom govorili, u sumi iza cudesnih gora, zivjela je mala Sova. Ona je bila najmladja od sest sestara i brace pa je kao posljednja i napustila skroviste u starom drvetu. Njeni roditelji su je ucilli, kako se leti, misevi love i suncevi zraci hvataju.

A zatim rekose: "Samo hrabro, mala Sovo! Posmatraj i upoznaj svijet!"

"A nisam li ja jos mala za to?", upitala je mala Sova.

Bruseci svoje kljunove, roditelji tuzno uzdahnuse: "Velika-sova-koja-stvorise-sve, cuva te na tvom putu! A pravila vec znas: Ubij tvoj plijen, tako brzo da bol ne osjeti, onda bolje i prija. Raduj se svakom svjetlu, ako je i sasvim slabo. A sto se tice letenja na velike daljine ...

pa: Letenje se uci letenjem, tu se nema vise sta reci."

Mala Sova se jos jednom okrenula oko sebe, da bi roditelje i svoj dom u drvetu posljednji put pogledala. Hukala je i puhala za rastanak. Zatim je rasirila svoja krila i odletjela.

Suma iza prelijepih brda bese velika i puna zivotinja. Posle kraceg leta, na jednoj cistini je pronasla jedan stjenovit brezuljak. Spustila se na mahovinom obrasto vrh, treptajuci je gledala zalazece sunce i radovala se.

Ispred nje na jednom kamenu, jos od sunca toplom, lezala je divlja macka. Cetiri crne linije su se pruzale prema celu. Mahajuci lagano njenim cupavim uvijenim repom, podize glavu i usmjeri svoj pogled prema Maloj Sovi. "Sova! Dolazis mi u pravi cas. Odgovori mi: Kako moze vellika-Divlja-Macka-Koja-sve-stvorise dozvoliti da postoje i macke koje se pripitomiti mogu?"

"Kako kako?", promucala je Mala Sova sasvim iznenadjena. "Sinoc sam tako daleko odtrcala kao nikad do sada - do potoka, koji se sa brda zuboreci spustao prema dolini. Tamo sam ugledala jednu ljudsku gradjevinu od drveta i kamena, a svud naokolo sirio se lijep miris zivine. Bila sam sita, pa sam htela samo malo iz daljine sve to posmatrati ... Ispred te gradjevine sjedeo je jedan covjek i milujuci drzao je jednu macku. Nije ga ujedala miti grebala, vec je samo prela. Ja sam se najezila. Pustiti da me miluje - krrr!

Kako je to moguće?"

Mala Sova se snuzdila, oborene glave samo je progundjala: "Kako mogu ja to znati?"

Divlja Macka se uspravi, njeni uvijeni rep se ispravi i nakostrijesi. Iz njenih ociju sijevase zeleno i zuto.

"I to kazes ti?", rekla je dahtajuci. "Pa ti si jedna sova! Sove su mudre i znaju odgovore na sva pitanja ovog svijeta!" "To ja nisam znala", rece Mala Sova uplaseno. "Zasto uopste postojis?", odbrusi ljutito divlja macka. "Stidi se i gledaj da nestanes odavde!"

Mala Sova je bila tako preplasnena, da je istog momenta rasirila svoja krila i Odletela. Nasla je jedno drvo sa visokim stablom i širokom krosnjom obasjano zalazecim suncem.

Mala Sova se spusti na najnizu granu da o svemu razmisli.

Iznenada se zacu snazno praskanje i mahanje krila, jedan paun se podize sa zemlje i sjede pored male Sove. Grana se savijala pod njegovom tezinom. "Jos jednom sam uspeo!", rece paun ljutito. "Svako vece prije spavanja isto naprezanje! Zasto ja ne mogu leteti tako dobro kao sto trcim? - Hej, ko to sjedi tu? Mala, slusaj, ovo je moje drvo za spavanje!"

"Oprostite!", promrlja Mala Sova. Paun protrese svoje raskosno perje i rece: "Oh, po glasu bi se reklo da je to sova. Ko naruceno."

Slozio je svoj dugi rep i pustio ga da visi prema zemlji.

A zatim je nastavio: "Imam jedno pitanje, koje mi ne da mira: Zasto je Veliki-Paun-koji-sve-stvorise dopustio, da za nas raste tako malo stabala za spavanje?"

"Hu - hu- kako?", uzdahnu mala sova.

"Pa vidis, kako dug rep imam", rece paun. S njim mogu mlinski tocak pokrenuti. Ali ako hocu na sigurnom da spavam, onda mi pricinjava teskoce. Samo vrlo visoka stabla sa ravnim poprecnim granama su pogodna za mene. Takvih u ovoj sumi je premalo!"

"Pa ti imas ovo tu?", Prosaputa Mala Sova. "Ja bih imao tri ili cetiri da biram", uzviknu Paun. "Odgovori mi dakle: Zasto se nije to zbrinulo?!"

"To ja ne znam", prosaputa Mala Sova.

Paun je nagnuo svoju glavu, tako da je gotovo svojom plavom krunom dotakao perje na prsima Male sove. "Ti to ne znas? Kako da ne znas? Sove znaju odgovore na sva pitanja ovog svijeta!" "Ja nisam ni znala da je to pitanje ovog svijeta", priznala je Mala Sova. "Ti mala glupaco, onda i nisi prava sova!", kreceo je paun. "Stidi se i gledaj da nestanes odavde." Uplaseno Mala Sova je odletjela.

U jednoj stijeni je pronasla supljinu, gdje se spustila da bi se odmorila i malo razmislila. "Zasto se moram ja sramiti?", pitala se sama. "Zasto moram ja znati odgovore na pitanja ovog svijeta? Kako moze divlja macka govoriti o Velikoj-Divljoj-Macki-koja-sve-stvorise i paun o Velikom-Paunu-koji-sve-stvorise, kad se zna daje to Velika-Sova, koja je sve stvorila?"

Sunce je potonulo iza cudesnih gora.

Na zapadnoj strani neba zasvetlucala je zvijezda vecernjaca, a mjesec se lagano dizao Iznad vrhova drveca. Njegovi zraci dosegnuse i do skrovista u stijeni, a Mala Sova se obradovala srebrnim zracima.

"Vrijeme za polijetanje!", zapista jedan glas iza nje. "Kako blaga noc! Velikom-Slijepom-Misu-koji-sve-stvorise neka je hvala!"

Mala Sova se okrenu oko sebe i ugleda slijepog misa, kako visi na zidu sa glavom na dole. Sa kandzama zadnjih nogu se cvrsto drzao za stijenu. Zatim je rasirio svoja krila da bi ih tako namastio. Sa Jezikom je hvatao masnu tekucinu, koja je curila iz jednog otvora iznad nozdrva i koju je ravnomjerno raspodijelio po cijeloj kozi.

"U, kako to smrdi!", otrgnu se Maloj Sovi.

"Jeste, to jako smrdi!", potvrdi slijepi mis. "Zbog toga ja nisam hrana za tebe, draga moja. Jesi li ti sova, ili?" "Da, ali jedna mala i mozda uopste ne prava ...!" "Pst-pst-pst, sova je sova, i sove znaju odgovore na sva pitanja ovog svijeta", Rece slijepi mis.

"Imao bih jedno pitanje, draga moja."

Slijepi mis se zakaci za ivicu supljine viseci tako ispred lica Male Sove. "Vidi, kako sam znalacki napravljen", pistao je, "odlicno opremljen za sve. Pronalazim cak i u najmracnijoj noci svoje komarce za jelo. Vicem na njih i kad se odjek vrati, odleprsam tamo i zgrabim

ih. Samo me jedno mucu: Mogu svake godine samo jedno jedino dete dovesti na svijet. Leptiri i moljci lezu puno, puno jaja, iza jedne jeza majke tapka dugacak red jezica, a lisice imaju najmanje tri podmlatka. Zasto mi dozvoljava Veliki-Slijepi-Mis-koji-sve-stvorise samo jedno jedino dijete?" "To ja ne znam", odgovori Mala Sova. Slijepi mis se zaljulja zacudjen napred i nazad. "Ti to ne znas? – Kako da ti vjerujem?" "Ne znam", ponovi Mala Sova i zajeca uzasno od muke. "Tko treba da zna, ako ti ne znas?", Pitao je slijepi mis tuzno. "Mozda se premalo trudis pri razmisljanju, je li? Hoces li doci opet, kad se sjetis odgovora?" Sova potvrdi odlucno glavom. "Dobro", propisce slijepi mis, rasiri svoju kozu za let i odleprsa vani u noc.

Njegovi kratki , visoki krikovi gubili su se u zraku. Posle njega dolazise jos puno drugih slijepih miseva iz dubine pecine. Mala Sova je gledala za njima , kako u cikcak letu nestaju pod mjessecevim svjetlom.

Uprkos njenoj brizi Mala Sova je primetila kako je postala gladna. Provela je noc u lovu ubijajuci svoje miseve za jelo brzo kao blic. Kad je postala tako sita, da nije vise mogla ni zalogaj progutati, rece jednom misu, kojega je ispod zemlje tapkajuci cula: "Ti misu tamo dole, odgovori: Koje mocno bice je tebe i mene stvorilo?"

Nakon nekog vremena zacvrca iz rupe u zemlji: "Veliki Mis, tko drugi? Ti to Dobro znas, ti stara sveznalice! Zasto pitas tako lukavo? Zelis li me iz moje rupe izmamiti? Tebi iste su krive tome, sto nas je sve manje. Kad bih samo znao, zasto vi sove niste kao biljojedi stvorene!" "Ili kao zrnjedi-", puhala je mala Sova. "Ne, zrna pripadaju nama", zacvrce vec puno tise, a zatim umukne.

Mala Sova je odletjela dalje trazeci si jedan visoki vrh za odmor. "Hu-hu-hu, ja nisam sveznalica", jaukala je. "Ja sam jedna neznalica, to sasvim dobro znam." Duboko ispod nje provukla se siva sjenka sa debelim uvijenim repom. "Pazi bogati!", promrmlja jedan glas. "Jedno posve malo znanje tanko kao brada, vec postoji." Mala Sova se osvrnu oko sebe. "Ja cu uciti", frkala je i zaspala.

Kad je jutarnje crvenilo kroz drvece zasjalo, bila je Mala Sova vec budna i radovala se ruzicastom svjetlu.

"Sta cu sve danas pronaci i saznati?", pitala se.

Rasirila je svoja krila i poletjela besumno i brzo preko jutarnjim zracima obasjanu sumu u pravcu cudernih gora. Videvsi potok ispod sebe koji se pjenusao i sijao, spustila se nanize i primeti ljudsku gradjevinu, o kojoj joj je divlja macka pricala. Svuda naokolo je bilo mirno, sve do nekoliko kokosaka koje su ceprkajuci trazile crve. Nize potoka, pjevao je ljudski glas. Mala Sova odletjese prema pjesmi i ugleda zenu kako vodu grabi.

Sova sjedose u jagodin zbunj i hripase: "Imas lijep glas - puno ljepsi od moga."

Zena je pogleda i nasmija se. Tad progovori Maloj Sovi: "Zamisli, sva bica imaju iste osobine. Jel'to ne bi bilo dosadno na svijetu? Ti na primjer vidis i cujes bolje od mene, ne racunajuci letjenje." "A zasto pjevas?", pitala je mala Sova. "Zelis li granice svoga predjela za hranu braniti kao jedan mrav?" "Pjevam da bi mi posao lakse isao od ruke", rece zena. Ponekad pjevam u cast Velike-Majke-koja-sve-stvorise."

"Gdje je ona?", pitase Mala Sova. "Svugdje", rece zena. "Ljudske oci je ne mogu vidjeti.

Sunce, mjesec i zvijezde samo su nakit na njenoj haljini ..." "Kad bih ti samo ispricala", prosapta Mala Sova, „ribe u ovom potoku znaju za Veliku-Ribu-koja-sve-stvorise?" "To ne bi Veliku-Majku vredjalo", rece zena. "Ona ima srce za sva svoja stvorenja." Mala Sova pogleda oko sebe i zamisli se. "Jel' se raduje, kad pjevas u njenu cast?" "Nadam se", rece zena. "Ja je isto molim za puno stvari. Da se krov moje kolibe dugo godina odrzi, da moje kokoske puno pilica izlezu i da budemo zdravi, moje dete i ja ..."

“Ti se brines o stvarima, sto ih sutra donosi?”

“To radi svako, rece zena. “Znas li, da li ce danas padati kisa? Hocu da osusim svoj ves.” “Zrak ne mirice na kisu”, rece Mala Sova, zakresta za rastanak i odleti u pravcu potoka.

Sunca je sijalo citav dan, suncajuci obilno Malu Sovu, koja je pritom mogla dobro da razmisi. Uvecer je odletila sve do obronaka cudesnih gora. Kad je pala noc, primetila je izmadju drveca da nesto svjetluca kao zlatna zvezda. Odletjela je prema odsjaju otkrivsi malu kolibu od drveta. Svjetlost je dolazila iz jednog otvora u zidu, privlaceci pritom pritom nocne leptire. I mala Sova je bila svjetloscu ocarana. Hrabro se priblizavala sve blize i blize, sve do otvora. Topli zraci su joj se tako svidjeli, da je ljubavnu pjesnu zapjevala. Hrkala je, zavijala i krestala. “Sova na mom prozoru”, rece duboki glas.

“Dobrodosla!” Mala sova je skiljila, da bi mogla da vidi covjeka.

Bio je to jedan stari muskarac.

Mala Sova pitase starog covjeka: “Sta to radis?”

“Citam”, rece tjerajuci njezno musicu sa svoga belog papira. “Dan mi je bio prekratak, pa sad citam uz svjetlost lampe. To je knjiga o Velikom-Ocu-koji-sve-stvorise.” Gdje je on?”, pitala je Mala Sova. “Svugdje”, odgovori stari covjek. “U nebeskom carstvu, do kojeg moje oci ne mogu doprijeti i u srcima ljudi.” “Da li mu se molis za sutra?”; pitala je Mala Sova. “Da, naravno”, rece stari covjek. Ali mu se ipak vise zahvaljujem za vreme koje je prošlo.

Bilo je toliko toga u mome zivotu sto u njegovim ocima ne postoji.

To me jako zaokuplja. “Kad bih ti samo ispricala”, sapatula je mala Sova, “Nocne musicice znaju za Veliku-Nocnu-Musicu-koja-sve-stvorise ...” Stari covjek se smjeskao sazaljivo. “Pa kako da si Velikog-Oca drugacije zamisle?” Mozda kao veliku-Majku, kao i zena dole na potoku?” Stari covjek nabora celo.

“Njoj sam vec puno o Velikom-Ocu pricao, ali do sada uzaludno, kao sto mi tvoja primjedba otkriva. Ali se nadam, da ce jednoga dana spoznati pravu istinu.” “Vredja li Velikog-oca, kad ga ta zena Velikom-majkom zove?” pitala je Mala Sova. Stari covjek razmisljase dugo. “Kako cudno pitanje ... Mislim da ne. Veliki-Otac je dobrocudan. Bojim se, da to vise mene vredja, njegovog vjernog slugu ...” “Nemoj da te zbog toga srce boli”; rece Mala Sova, zapista za rastanak I odleti.

Sledeceg jutra odletjese mala Sova ponovo na potok. Ovoga puta ne naidje na zenu, vec na jedno dijete. Sedelo je na obali drzeci macku u krilu, brckajuci noge u vodi i gledajuci ribe u vodi. Sunce je obasjavalo dijete i macku, vodu, kamenje i travu. Mala Sova se besumno spusti na drveni panj. Njene ostre oci su i izdaleka dobro vidjele: Kako je dijete mazilo macku. Kako je macka uzivala u tom milovanju, da je i na ribe zaboravila. Kako talasi svjetlucaju. Sova se radovala svemu.

Da li je dijete znalo ime tog cudotvorca, koji stvori sve i sunce iznad svega da sija? Mozda dijete nije znalo, ime ali je ono sjedilo u sredistu svoga svijeta, sto je mala Sova mogla jasno da osjeti. Vremena sutra i prekosutra nisu postojali i nisu bili vazni. A vremena juce i prekjuce besu daleko izgubljeni u proslosti i nisu imali vrednost.

Mala Sova se osvrnu oko sebe i seti se svih imena, koja su cudotvorcu davana. “Ti Velika-Sovo-koja-sve-stvorise, Velika-Divlja-Macko, Veliki-Paune, Veliki-Slijepi-Misu, Veliki-Misu, Velika-Majko, Veliki-oce, moze te se i Velikom-Tajnom-Sadasnjice nazvati”, pistala je Mala Sova. Macka otvori jedno oko i skiljeci pogleda sovu.

“Zasto da ne”, zamjauka lijeno.

Nakon zalaska sunca Mala Sova je odletjela natrag u sumu. Osvrtala se za misijom rupom i kad je pronadje uzviknu: ”Hu-hu-hu! Sve zivo, zivi od zivih!

I vasa zrna imaju zivotnu snagu!"

Leteci dalje naidje na slijepog misa. "Kako dobro letis", rece Mala Sova. "Kad bi morao da nosis u telu vise od jednog dijeteta, bio bi pretezak za svoja krila."

"Moze biti", potvrdi slijepi mis.

Mala Sova prolijece iznad paunovog drveta za spavanje. "Jadni uvazeni paun", mislila je. "On pripada zivini isto kao i kokoske, ali opet trazi sebi vise od jednog drveta za spavanje!"

Letjela je dalje i ugleda divlju macku kako na širokoj grani lezeci vrijeba. Njene oci zasijase kad ugleda Malu Sovu. "Pa, jesi li postala mudra?, frkala je. "Ne puno, jer jos sam mala i jos uvijek ucim" pistala je mala Sova zadovoljno. "Uostalom, vidjela sam i ja macku, sto se da milovati. Cak je i ribe iz potoka nisu mogle namamiti iz dijecijeg krila.

"Necuveno", dahtala je divlja macka. "Kad bi sva bica bila jednaka i jednako mislila, jel'to ne bi bilo dosadno?", pitase Mala Sova. "Zar nije dobro, sto Veliko-Cudo, koje ti Velikom-Divljom- Mackom zoves, puno mogucnosti dozvoljava?"

Divlja macka se ucuti i Mala Sova odleti dalje. Zatim posjeti i svoje roditelje u kuci u drvetu. Sovini roditelji hripase za dobrodoslicu: "Da li ti je Velika-Sova-sto-sve-stvorise pomogla da sto vise saznas?"

"Jeste", odgovori Mala Sova mirno. "I od sada cu vama i svim drugim bicima o tome pricati." "Ucini to, dijete moje", dahtala je sovina majka. A sovin otac rece: "Samo kod ljudi ce to biti tesko. Oni ne vjeruju svakome." Mala Sova zamahnu glavom.

"Letjecu toliko dugo, sve dok ne naidjem na nekoga, ko ce mi vjerovati", puhala je.